

„Klasifikace funkčních schopností a vyjádření stupně postižení u osob se zdravotním postižením do 18 let věku“

PaedDr. Markéta Skalická – náměty pro kritéria zejména pro posouzení centrálního postižení zrakové percepce, 24.8.2009

Kritéria k posouzení stupně postižení dětí do 18 let se opírají o mezinárodní klasifikaci WHO : ICF-2001, ICF-CY 2007 (International Classification of Functioning, Disability and Health, Children and Youth Version).

Ta se orientuje na 9 domén:

- 1) Učení a uplatnění znalostí a vědomostí
- 2) Obecné úkoly a požadavky
- 3) Komunikace
- 4) Pohyb
- 5) Sebeobsluha
- 6) Uplatnění v domácím prostředí
- 7) Interpersonální interakce
- 8) Uplatnění v komunitě
- 9) Sociální a osobní život

A dále je inspirativní publikace WHO/PBL/03.91: Prevention of Blindness and Deafness: „Consultation on Development of Standards for Characterization of Vision Loss and Visual Functioning“, Geneva, 4-5 September 2003

Poruchy centrálního zpracování zrakových vjemů tzv. CVI (Cerebral Visual Impairment)

Přehled funkcí, které je třeba vyšetřit pro posouzení těžkého postižení CVI:

Podle lokalizace postižení CNS:

VENTRÁLNÍ OBLAST

Směr a délka linií a objektů
Objekt-pozadí
Nahloučení – zvyšující se nahloučení
Rozpoznávací funkce (rekognice):
Konkrétní objekty
Obrázky konkrétních objektů
Komplexní obraz s obsahem, s detaily
Uspořádání 3-4 objektů
Překreslení jednoduchých obrazců, čar, křížení, úhlu
-zrakové funkce pro plánování motorických funkcí
Vnímání kvality povrchů materiálů

Čtení jako zraková funkce

Poznávání písmen a slov
Sakadické pohyby při čtení, čtení bez sakád
Poznávání čísel a číselných pojmů
Poznávání orientačních bodů v prostoru
Poznávání osob podle obličejů
Poznávání výrazů obličeje
Vnímání/poznávání řeči těla

DORZÁLNÍ OBLAST

Vnímání prostoru
Mapování prostoru pro orientaci
Orientace podle určené trasy
Zraková představivost: matematické abstraktní prostorové představy
Detekce a diskriminace pohybu
Vnímání vzdálenosti a hloubky prostoru
Simultánní vnímání – simultagnosie
Neglect - opomíjení např. části zorného pole

Koordinace oko-ruka

Napodobení pohybů z blízka, z dálky
Užívání egocentrického prostoru
Užívání alocentrického prostoru
Problémy integrace, smyslové, senzomotorické
Hypersensitivita na rušivé projevy, zrakové či sluchové inhibiční funkce, jejich insuficience

Klinické testy pro zjištění zrakových funkcí:

- Okulomotorika: fixace, sledování, sakadické pohyby, akomodace, nystagmus, strabismus, postavení hlavy
- Zraková ostrost: A) Preferenční test vidění: pro detekci a rozlišení: LEA Gratings, Teller Acuity Cards, Cardiff VA test
- Zraková ostrost: B) Rekognice:
- 1) do blízka optotypy s jednotlivými symboly, lineární, 50 - 12% měření - LH Symbols testy, texty

- 2) do dálky: testovat u dětí do 6 let ze 3 metrů, jednotlivé znaky, lineární testy – LH Symbols Single a LH Symbols Crowded
- Kontrastní citlivost: test Hiding Heidi, optotyp se symboly, písmeny (ETDRS test)
- Barvocit: u malých dětí kvantitativní test, LEA I6 Hue, Waggoner,
- Zorné pole: konfrontačně, Flicker Wand, perimetr (nejlépe Goldmann),
- Adaptace na různou intenzitu osvětlení, využití filtrů, fotofobie
- Vnímání pohybu: pohyb osoby, předmětu, Pepi-test
- Zrakové zpracování pohybů: směrů, velikosti, vzdálenosti, hloubky, koordinace oko-ruka:
- Délka a orientace linií LEA Rectangles Game
- Orientace linií: LEA Mailbox Game
- Rozpozná obličejů: sada fotografií
- Rozpoznání výrazů obličeje: Hiding Heidi Expressions